

Vergaderjaar 2025-2026

36 741

EU-voorstel: Gezamenlijk witboek over de gereedheid van de Europese defensie 2030 JOIN(2025)120

P

BRIEF VAN DE EUROPESE COMMISSIE

Aan de voorzitter van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingshulp

Cc: Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Brussel, 2 juni 2026

De Commissie dankt de Eerste Kamer voor haar tweede advies over de omnibus voor defensiegereedheid (COM(2025) 820 final, COM(2025) 821 final, COM(2025) 822 final en COM(2025) 823 final), een uitgebreid pakket met ambitieuze maatregelen, bedoeld om in de hele Europese Unie een mindset voor defensiegereedheid te bevorderen.

De punten die naar aanleiding van dit tweede advies aan de orde zijn gesteld, zijn gebaseerd op het voorstel van de Commissie. Het is nu aan de medewetgevers om dit voorstel goed te keuren, en de Commissie staat klaar om als onpartijdige bemiddelaar een compromis te helpen bereiken.

Tegen deze achtergrond hoopt de Commissie dat de verduidelijkingen in deze brief (zie bijlage) een antwoord bieden op de opgeworpen aanvullende punten, die allemaal betrekking hebben op het voorstel voor een verordening betreffende versnelde vergunningverlening voor defensiegereedheidsprojecten.

De Commissie dankt de Eerste Kamer voor haar actieve controle en kijkt uit naar het verdere verloop van de politieke dialoog.

Maroš Šefčovič
Lid van de Commissie

Andrius Kubilius
Lid van de Commissie

Bijlage:

Centraal in het omnibusvoorstel voor defensiegereedheid van de Commissie staat het verbeteren van de werking van de EU-brede defensiemarkt en tegelijkertijd het beperken van de lasten voor het Europese bedrijfsleven en de overheden van de lidstaten. Dit voorstel is een *lex specialis*, die is afgestemd op de bijzondere urgentie en het strategische belang van defensiegereedheidsprojecten, waarmee tegelijkertijd misbruik van procedures wordt bestreden.

Wat het ambitieniveau en de snelheid van de besluitvorming betreft, deelt de Commissie het standpunt dat de urgentie van het opvoeren van de defensiegereedheid vraagt om een krachtige, ambitieuze respons. Administratieve lasten mogen niet langer als excuus gelden voor de vertraging van projecten die nodig zijn voor de Europese defensie en veiligheid. Met de omnibus voor defensiegereedheid wordt daarom een versnelde vergunningsregeling voor defensieprojecten in de hele EU ingevoerd, waarbij de vergunningsprocedure wordt verkort tot zestig dagen.

Tijdens de voorbereiding van het Commissievoorstel waren de lidstaten en de sector het erover eens dat een periode van zestig dagen – met de mogelijkheid voor de autoriteiten om de termijn in bepaalde situaties te verlengen – weliswaar ambitieus was, maar vergunningverleners voldoende tijd zou bieden om een correcte analyse te kunnen geven op basis van een volledig dossier. Overheden en aanvragers van vergunningen hebben hierbij wel ondersteuning nodig; daarom zorgen de voorstellen voor een solide en duidelijk ondersteuningskader, zodat het systeem soepel kan functioneren¹.

De invoering van een dergelijk versneld systeem zou kunnen leiden tot directe jaarlijkse kostenbesparingen van 1,2 miljard EUR – waarvan 1,1 miljard EUR louter administratieve besparingen – voor particuliere en publieke entiteiten, doordat werknemers en bedrijven minder tijd kwijt zijn aan procedures².

Voor gevallen waarin de vergunningsprocedure meer dan zestig dagen in beslag neemt, bevat het voorstel van de Commissie een mechanisme voor stilzwijgende goedkeuring. In het voorstel wordt ook bepaald dat eventuele gerechtelijke procedures met spoed moeten worden behandeld indien en voor zover de nationale wetgeving inzake relevante vergunningsprocedures in dergelijke spoedprocedures voorziet. Deze spoedbehandeling is onder meer bedoeld om situaties aan te pakken waarin het procesrecht wordt misbruikt om vertraging te veroorzaken of obstakels op te werpen teneinde het vergunningsproces voor defensiegereedheidsprojecten te hinderen.

Het voorstel van de Commissie heeft geen invloed op de inhoud van de beoordelingen die voor het verlenen van een vergunning moeten worden uitgevoerd. Het heeft alleen betrekking op de duur van de procedure en is dus zonder gevolgen voor de normen die in de relevante EU- en nationale wetgeving zijn vastgesteld. De huidige wetgeving blijft van kracht en het voorstel van de Commissie is bedoeld om het bestaande regelgevingskader aan te vullen en te vergemakkelijken.

In het voorstel van de Commissie worden versnelde vergunningsprocedures voor defensiegereedheidsprojecten geïntroduceerd, naast een duidelijke en uniforme definitie van dergelijke projecten. Zo wordt gewaarborgd dat het vergunningsproces voor defensiegereedheidsprojecten snel wordt behandeld en in alle lidstaten wordt geharmoniseerd. Een situatie waarin bepaalde delen van de interne markt een veel kortere vergunningsprocedure kennen, zou een ernstig risico voor de goede werking van de interne markt vormen. Uiteenlopende nationale wetgeving met betrekking tot de vergunningsprocedure voor defensieprojecten is een knelpunt gebleken voor de toeleveringsketens van Europese defensieproducten. Tegelijkertijd doen bovengenoemde maatregelen geen afbreuk aan de verantwoordelijkheid van de lidstaten om de nationale veiligheidsbelangen te beschermen of aan de verplichtingen die voortvloeien uit het internationaal recht.

¹ Addendum bij de mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad – Omnibuspakket voor defensiegereedheid COM(2025) 820, en bij COM(2025) 821, COM(2025) 822, COM(2025) 823, C(2025) 3800, C(2025) 3801, C(2025) 3802 – Defensiepakket – Werkdocument van de diensten van de Commissie – Omnibus voor vereenvoudiging op defensiegebied bij de mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad – Omnibuspakket voor defensiegereedheid.

² https://defence-industry-space.ec.europa.eu/eu-defence-industry/defence-readiness-omnibus_nl.

Het voorstel voorziet in gemeenschappelijke juridische en procedurele waarborgen in de hele EU, met behoud van nationale verantwoordelijkheid voor het nemen van de feitelijke vergunningsbesluiten. Het is in overeenstemming met soortgelijke maatregelen (versnelde procedures, éénloketbeginsel) die in andere strategische sectoren zijn vastgesteld (bv. chipverordening, verordening voor een nettonulindustrie) en pakt een belangrijk knelpunt aan dat door zowel het bedrijfsleven als de nationale autoriteiten is geconstateerd. In het licht van de collectieve aard van de veiligheidsuitdaging en het grensoverschrijdende karakter van sterk geïntegreerde defensie-industrieën met onderling verbonden toeleveringsketens eerbiedigt de EU de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid door de verantwoordelijkheid voor het invoeren van deze administratieve procedure bij de lidstaten te laten³.

De Commissie zal een tussentijdse evaluatie voorbereiden op basis van het tijdschema dat in de desbetreffende wettelijke bepaling is vastgesteld. Anticipatie zou de referentieperiode verkorten, waardoor de beschikbare gegevens over de uitvoering zouden worden beperkt. Dit zou een alomvattende analyse in de weg staan en tot voorbarige conclusies kunnen leiden.

De verwezenlijking van de doelstellingen met betrekking tot defensiegereedheid in 2030 blijft een topprioriteit voor de Commissie. Dit vereist een snelle aanpassing en uitvoering van wetgevingsvoorstellen, waaronder de omnibus voor defensiegereedheid. De Commissie staat klaar om haar taken in dit verband te vervullen.

³ SWD C(2025) 7190 final.